

terv katasztrófára vezethető vissza: Szegeden árvíz, Gyöngyösön tűz pusztította el a várost. Most a városrendezési terv előírja a külvárosok feltöltését 2—3 méter magasságban. Ez azóta folyamatosan történik aszerint, hogy van-e a városnak erre megfelelő pénze vagy nincs. Az utóbbi években természetesen szükségmunkálatok alakjában és keretében történik — tehát gyorsabb ütemben — ez a feltöltés, úgy, hogy a városrendezési tervnek köszönhetően azt a siralmas helyzetet, hogy annyi nyirkos és egészségtelen lakás van a városban.

Az egészségtelen lakások kiürítése szerintem minden városrendezésnek legfontosabb feladata, mert az esztétikai vagy forgalmi szempontok eltörpülnek a mellett, ha emberi egészségről, embereknek életéről van szó.

(Ugy van! Ugy van!) Kérem a miniszter urat, méltóztassék intézkedni a végrehajtási utasításban is, hogy mindenütt, ahol városrendezési tervről van szó, elsősorban az egészségtelen lakások összeírása legyen az első feladat és ezeknek a lakásoknak egy kataszterbe való összefoglalása és méltóztassék gondoskodni ezeknek a lakásoknak minél gyorsabb tempóban történő kiürítéséről és ennek módzatairól is. Azonban ott, ahol a kiürítés vagy más körülmények folytán lakáshiány mutatkozik,

a vidéket támogatni kell az építkezéseknél, éppen olyan adókedvezményrel, mint Budapestet.

— Az előadó ur azt mondta, hogy az állami rendkívüli adókedvezményt csak ott adják meg, ahol házipénztár vagy lebontásról van szó. Azt hiszem, sokkal fontosabb egy egészségtelen, nyirkos lakás kiürítése és más, egészséges lakással való pótlása, mint egy ház átépítése vagy lebontása és újra való felépítése. Méltóztassék a vidéki városokban az építkezést olyan módon támogatni, hogy ezekre a szükséges építkezésekre kapjunk állami rendes és rendkívüli adómentességet és azonfelül méltóztassék lehetővé tenni, hogy a vidéki városok pótdómentességhez is jussanak.

— A pótdómentesség tekintetében ma a következő a helyzet. A vidéki városoknak módjukban van öt évre adómentességet nyújtani, azonban csak belügyminiszteri engedéllyel és ezt az engedélyt csak ott adják meg, ahol a pótdómentesség legfeljebb 50 százalékot tesz ki, ott, ahol a pótdómentesség magasabb 50 százaléknál, ezt a belügyminiszter egyáltalán nem engedélyezi. Nem találom magyarázatát annak, miért kell új építkezésnél ezt a kedvezményt a pótdómentességétől függővé tenni és nem inkább a lakáshiánytól, mert ha lakáshiány van, teljesen mindegy, milyen fokra szökött fel a városi pótdómentesség, mert a város adóbevételeit nem kell féltetni ott, ahol lakáshiány van és lakáspótlásról van szó.

— De a vidéki városok magas pótdómentességének legfőbb oka éppen az állami beavatkozásokban található, részben a jövedelemelvonásokban és részben a teherátvitelben. Minthogy Szeged város felsőházi tagja vagyok, természetesen a szegedi viszonyokkal foglalkozom, de az állami jövedelemelvonások és teherátvitel nemcsak Szegedre vonatkoznak, hanem az összes vidéki városokra. Például Szegeden a pótdómentesség ma 70 százalékos és ez jelenleg körülbelül egymillió pengő bevételt jövedelmez, ellenben Szeged város bevételei évi 350.000 pengővel csökkentek a hárfogasztási adó leszállításával. A forgalmiadó-részesedés a fázisadó bevezetése következtében esett vissza, mert természetesen most a forgalmi adót nem Szegeden fizetik, hanem a fővárosban, ahol a gárak vannak, szóval ez Szegedre nézve annyit jelent, hogy 300.000 pengővel csökkent a forgalmiadó-részesedés.

— Harmadik nagy tétel állt elő a rendőrség államosítása folytán, mert az állam csak a közbiztonsági szolgálatot vette át, az adminisztratív, közigazgatási rendőri szolgálat — kihágások ürügye, kézbesítések, stb. — a város terhére maradt, úgy, hogy az a hozzájárulás amit fizetünk, majdnem százszázalékosan lehet jelent. Ez a teher Szegeden körülbelül 180.000 pengő. Azonfelül

állandóan teherátvitel is történnek.

Csak egynéhány példát akarok kiragadni a legutóbbi években történtek közül. A szegény betegek gyógyszerrel való ellátása például Szegedre nézve 37.000 pengő többkiadást jelent. A legutóbbi évben 26.000 pengő többkiadás állt elő a tisztiorvosok fizetéséhez való ujonnan elrendelt hozzájárulás következtében. Most ebben az évben 50.000 pengővel kell hozzájárulni a légvédelemhez. Ezek a tételek önmagukban annyit tesznek ki, mint az egész szegedi pótdó.

— Nem akarom vitatni ezeknek az intézkedéseknek helyességét vagy igazságát; csak azt akarom megállapítani és arra a konklúzióra jutok, hogy

ha már a város pótdómentességét saját elhatározásán kívüli okokból magára szökik fel, ez ne legyen akadály annak, hogy a város házadómentességét nyújthasson és ezzel hozzájáruljon az építkezés megindításához.

A magas pótdómentességet csak a gazdasági élet fellendítése tudja lecsorítani, ami a város fejlődését emeli, munkaalikalmat teremt és a munkanélküliséget csökkenti. Én mély tisztelettel fordulok a miniszter urhoz és kérem, ebben az irányban is intézkedjék, hogy a vi-

déki városokban végre megindulhasson és meg is induljon az építkezés. Remélem azonban, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur, ha határozott számú, egészségügyi okokból okvetlenül szükséges lakás, kislakás építéséről lesz szó, ezeknek az építkezéseknek fontosságára való tekintettel bizonyos mennyiségű építőanyagot — cementre, vasra és más anyagokra, amelyeket mind Budapestről kell idehozni — bizonyos szállítási kedvezményt is engedélyez. Beszédem befejezése előtt még egy kérés van. A városrendezési törvényjavaslat határozmányai csak városokra, kivétel esetekben is községekre vonatkoznak, nyitvahagyja azonban a javaslat a nagy földbirtokokkal rendelkező városoknál a tanyai körzet kérdésének rendezését, amely tanyai körzetek közigazgatásilag, területileg a városhoz tartoznak, azonban sem városnak, sem községnek nem nevezhetők, pedig a tanyák részére sürgősen végre kell hajtani a rendezést. Erre különben voltam bátor már felhívni a minisztérium és a kormány figyelmét. Ezt a rendezést végre kellene hajtani szociális, egészségügyi és gazdasági okokból. Kérem a kormányt, hogy ezzel a kérdéssel is sürgősen méltóztassék foglalkozni és erre vonatkozóan is egy törvényjavaslattal méltóztassék a Ház elé jönni. (Helyeslés és taps.)

HÖSI HALOTTAK — 20 ÉVVEL A VILÁGHÁBORU UTÁN...

(A Délmagyarország munkatársától.) A világháború befejezése után történt, hogy Szegeden is statisztika készült a hősi halottakról. Az akkori összehasonlítás szerint nyolcezer a szegedi hősi halottak száma. Nemrégiben a Délmagyarország mutatott rá arra, hogy pontosan nem lehet megállapítani, mennyi Szeged hősi halottja, mert az erre vonatkozó nyilvántartás az idők folyamán eikallódott, pontos névsor seholsem áll rendelkezésre. Egy időben úgy próbálták összeállítani a névsort, hogy a hősi halottak hozzátartozóit jelentkezésre hívták fel, de utóbb kitudt, hogy számosan nem jelentkeztek, mire az adatgyűjtésnek ezt a módját később abba is hagyták. A katonai irodák irattárából azután megközelítő pontossággal igyekeztek összeállítani Szeged hősi halottainak névsorát.

Évek során aztán folytonosan bővült a hősi halottak szegedi névsora. Állandóan folyamatban vannak a holtányilvántatási eljárások; hetenkint előfordul, hogy több holtányilvántatást mond ki a szegedi bíróság a világháború eltűntjeinek családja és hozzátartozók kérelmére. Hozzávetőleges számítás szerint az elmúlt tíz év alatt legalább

ötszáz holtányilvántatás történt,

ennyivel növekedett ezután Szeged hősi halottjainak száma.

Nemrégiben három holtányilvántatás történt. Bóde Lajos nemsokkal a mozgósítás után vonult be katonának a 46-os gyalogezredhez. Előbb az orosz fronton harcolt, majd 1915 májusától kezdve az olasz fronton vett részt a súlyos harcokban. 20 esztendővel ezelőtt látta utoljára a bajtársai, amikor másodmagával járőrbe ment a hegvek közé. Bóde Lajos a felderítő utról soha többé nem tért vissza, sem életjelt nem adott magáról.

Husz esztendeig várták haza,

háttha mégis megjön. Husz év után elfogvott a remény, nemrég édesapja kérte fiának holtányilvántatását.

— Tegyenek hivatalosan is pontot a fiam ifjú élete után. — írta beadványában idősebb Bóde Lajos. És ifjú Bóde Lajos neve 20 év után belekerült a hősi halottak névsorába.

Egy másik esetben 20 év után nyilvántatották

hősi halottá Máté Jánost. 21 éves volt, amikor a mozgósítás első napjaiban bevonult katonának a negyvenhatosokhoz. Itt ismerkedett össze Bóde Lajossal, együtt mentek ki az orosz frontra. Azután következett az olasz harctér és a két bajtárs az Isonzónál együtt ment járőrbe. Önként jelentkeztek a veszélyes szolgálatra: Bóde Lajos és Máté János,

a két barát,

a két bajtárs. Együtt indultak el és egyikük sem tért többé vissza. Most őt is hősi halottá nyilvántatották. A két barát neve egymás mellé került 20 év múlva a hősi halottak névsorában.

A harmadik új hősi halott: Fekete Imre. Ő is a mozgósítás hónapjaiban vonult be az ötös honvédekhez. Szegedről az északi harctérre került, Przemyśl várához vezényelték. 1915 március 22-én elesett

Przemysl

és Fekete Imre orosz fogságba került sokézer bajtársával együtt. Ugyanaz év karácsonján írta az utolsó levelét, valahonnan belső Szibériából. Többé nem adott életjelet magáról. Kutattak utána, de nem akadtak a nyomára, Fekete Imre ötös honvéd nyomtalanul eltűnt Szibériában, hadifogolytársai sem tudtak róla felvilágosítást adni. Most azután özvegye feladta a reményt, hogy viszontláthassa férjét. A holtányilvántatás megtörtént: Fekete Imrével is kibővült a szegedi hősi halottak fekete névsora.

Huszegegvnehány évvel a világháború után még egyre bővül, szaporodik ez a névsor...
H. M.

A Szatymazon fekvő Pörzsölt-féle 1 holdas szőlő

3 szobás villával és megfelelő gazdasági felszereléssel együtt április hó 7-én délelőtt fél 10 órakor a Járásbírószágon (földszint 10. átló) önkéntes árverésre kerül. 5000 pengőn alul nem eladó. A villa műút mellett, autóbusszmegálló és a vasútállomás közelében fekszik. Érdeklődni lehet az Ujszegedi Tanítóképzőben, vagy dr. FRATER ZOLTÁN ügyvédnél.